

Sygn. akt III AUa 2259/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Alicja Kolonko (spr.)
Sędziowie	SSA Wojciech Bzibziak SSA Witold Nowakowski
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2012r. w Katowicach

sprawy z odwołania P. S. (P. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o odsetki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 13 czerwca 2011r. sygn. akt IX U 184/11

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

/-/ SSA W.Bzibziak /-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2259/11

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 stycznia 2011r. znak (...) - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił P. S. wypłaty odsetek z tytułu realizacji wyroku Sądu Apelacyjnego, odwołując się do uregulowania art. 118 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednol. Dz.U. z 2009r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) (ustawy o FUS).

Organ rentowy wskazał, że wyrok Sądu Apelacyjnego został ogłoszony w dniu

9 września 2010r., zatem do najbliższego terminu płatności, który przypadał dnia 1 października 2010r., było mniej niż 30 dni, w rezultacie najbliższa terminowa wypłata winna była nastąpić dnia 1 listopada 2010r., zaś organ rentowy dokonał wyliczenia świadczenia decyzją z dnia 14 października 2010r., a wyrównanie świadczenia przekazał w dniu 1 listopada 2010r., wraz z emeryturą za listopad 2010r. Brak zatem podstaw do uznania, że pozostawał w zwłoce.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany wskazując, że wniosek o emeryturę złożył w roku 2008, a Sąd Apelacyjny orzekł należności świadczeń od 5.07.2008r. i za ten okres wypłacono świadczenia po obowiązującym terminie. Decyzja jest zatem niezgodna ze stanem prawnym.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko i podnosząc dodatkowo, że Sąd Apelacyjny w wykonywanym zaskarżoną decyzją wyroku nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2011r. sygn. IX U 184/11 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając ubezpieczonemu odsetki ustawowe z tytułu realizacji wyroku Sądu Apelacyjnego za okres od dnia 15 sierpnia 2009r. do dnia wypłaty emerytury.

Sąd ustalił, że decyzją z dnia 30 lipca 2008r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury z uwagi na nieudowodnienie

35-letniego wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych. W wyniku rozpoznania odwołania ubezpieczonego od tej decyzji Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 3 czerwca 2008r. – wyrokiem z dnia 14 lipca 2009r. Apelacja organu rentowego od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 9 września 2010r. Wyrok Sądu Apelacyjnego został wykonany przez organ rentowy decyzją z dnia 14 października 2010r., a wypłata wyrównania świadczenia nastąpiła wraz ze świadczeniem za listopad 2010r. W toku postępowania ubezpieczony uzyskał prawo do emerytury w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego.

Przywołując przepis art. 118 ustawy o FUS Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia, poczynając od dnia 15 sierpnia 2009r.,

tj. 30 dni od wydania wyroku przez Sąd I instancji. Nie ulega wątpliwości, zdaniem Sądu Okręgowego, że skoro apelacja wniesiona przez organ rentowy okazała się bezzasadna, organ rentowy powinien ponieść konsekwencje niesłusznego jej wniesienia.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o FUS poprzez błędne ustalenie, że organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia od dnia 15.08.2009r., podczas gdy ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji był wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 9.09.2010r., wykonany w najbliższym terminie płatności.

Powołując się na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sąd Apelacyjny konsekwentnie nie podziela poglądu apelującego, jakoby w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego w każdym przypadku za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji należało uważać dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, bowiem jest to tylko jedna z możliwości, na co w sposób jednoznaczny wskazuje użyte

w przepisie art. 118 ust. 1a ustawy o FUS słowo „również”. Także zatem analiza konkretnego stanu faktycznego może prowadzić do wniosku, że ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji została wyjaśniona wcześniej niż dopiero orzeczeniem organu odwoławczego, np. w sytuacji, gdy organ rentowy dysponował pełnym materiałem dowodowym niezbędnym do wydania właściwej decyzji, a orzeczenie organu odwoławczego jedynie na fakt ten skutecznie zwróciło uwagę.

Nie jest też trafny pogląd organu rentowego, jakoby wiążące dla przyznania prawa do odsetek było niezamieszczenie przez Sąd w wyroku, który był wykonywany zaskarżoną decyzją, orzeczenia o stwierdzeniu odpowiedzialności organu rentowego – po myśli art. 118 ust. 1a in fine ustawy o FUS. W takiej bowiem sytuacji strona jest uprawniona do złożenia odrębnego wniosku o przyznanie prawa do odsetek. (por. także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011r. sygn. I UZP 2/11; OSNP 2011/19-20/255, w której Sąd stwierdził, że brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U.

z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.)

Analiza stanu faktycznego w niniejszej sprawie prowadzi natomiast do wniosku, że w tym konkretnym przypadku istotnie orzeczenie Sądu Apelacyjnego, oddalającego apelację organu rentowego od wyroku Sądu I instancji, przyznającego P. S. prawo do emerytury, należy uznać za ostatnią okoliczność niezbędną do wydania decyzji w rozumieniu art. 118 ust. 1a ustawy o FUS.

Odmawiając ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 29 ustawy o FUS (decyzją z dnia 19.09.2008r.), organ rentowy nie uznał w szczególności za udowodniony wskazywany przez ubezpieczonego okres pracy podczas odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w W. w okresie od 2.11.1965r.

do 2.11.1968r., wobec nieprzedłożenia jakiegokolwiek dokumentacji potwierdzającej ten fakt. W rezultacie organ rentowy uznał za udowodniony łączny wymiar okresów składkowych, nieskładkowych oraz uzupełniających wynoszący 34 lata 6 miesięcy

i 26 dni zamiast co najmniej 35 lat.

W okresie tym organ rentowy dysponował, złożonymi przez ubezpieczonego

w dniu 14.01.2004r. w postępowaniu o ustalenie wysokości emerytury w celu ustalenia wysokości świadczenia przedemerytalnego, pisemnymi zeznaniami świadków E. P. i K. A., mającymi potwierdzić, że w okresie od 1962 roku do dnia 15 stycznia 1969r. (a zatem także w okresie spornym) P. S. miał stale pracować w gospodarstwie rolnym swoich rodziców w S. (por. kwestionariusz

k. 114 i zeznania – k. 116-117 tomu I a.r.). W okresie tym ubezpieczony ujawniał fakt pozbawienia wolności w latach 1972-74 i 1977-79 (por. kwestionariusz i zaśw. ZK -

k. 114 i 120 tomu I a.r.), w kwestionariuszu wzmiankując jedynie także o pozbawieniu wolności w latach 1965-68 (por. k. 114 tomu I a.r.). Organ rentowy odmówił wówczas ubezpieczonemu zaliczenia okresu pracy w w/w gospodarstwie w okresie od 28.07.1963r. do 2.11.1968r. (por. k. 162 tomu II a.r.).

W postępowaniu odwoławczym ubezpieczony przyznał przed Sądem Okręgowym, że w dniu 2 listopada 1965r. został tymczasowo aresztowany i karę pozbawienia wolności odbywał do dnia 2 listopada 1968r. Sąd uznał za udowodniony okres pracy

w gospodarstwie rolnym rodziców od ukończenia 16 roku życia, z wyłączeniem okresu odbywania kary pozbawienia wolności (por. uzas. wyroku SO z dnia 12.04.2005r.

sygn. IX U 1960/04 – k. 187 tomu II a.r.).

W dniu 19 kwietnia 2005r. ubezpieczony przedstawił organowi rentowemu zaświadczenie Biura (...), potwierdzające fakt pozbawienia wolności m.in. w okresie od 2.11.1965r. do 2.11.1968r. – w ZK w W.,

z równoczesną informacją o niemożności potwierdzenia przez Zarząd faktu wykonywania pracy podczas odbywania kary pozbawienia wolności przed rokiem 1970 (por. k. 196 tomu II a.r.).

Odmowę uwzględnienia tego okresu (decyzją z 17.05.2005r.) ubezpieczony zaskarżył odwołaniem do Sądu Okręgowego, a odwołanie to zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 16 listopada 2005r. sygn. IX U 772/05 (por. k. 198 i 209 tomu II a.r.).

W roku 2006r. zwracał się do organu rentowego o informację o możliwości zaliczenia na wysokość świadczenia okresu nauki w Zasadniczej Szkole Zawodowej

w C. (por. k. 210 tomu II a.r.).

Do wniosku o emeryturę w dniu 3 czerwca 2008r. ubezpieczony dołączył pisemne zeznanie świadka J. J., który miał potwierdzić fakt wykonywania przez niego pracy w okresie od 2.11.1965r. do 2.11.1968r. podczas odbywania kary pozbawienia wolności, a wiedza świadka miała wynikać z odbywania kary pozbawienia wolności w tym samym okresie czasu (por. k. 259 tomu III a.r.). Jak jednak organ rentowy ustalił ponad wszelką wątpliwość, świadek ten w okresie od 20.01.1965r. do 15.01.1969r. zatrudniony był w Zakładach (...) w S. (por. info KRUS - k. 329 tomu III a.r.).

W tej sytuacji organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury, odwołując się ponadto do w/w prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie IX U 772/05.

W toku postępowania odwoławczego, w sprawie IX U 3964/08, ubezpieczony nadal powoływał się na zeznania świadka J. J. (por. k. 2-4 w/w akt), który ostatecznie przyznał, że karę pozbawienia wolności odbywał w latach 1969-1974 w ZK we W. (por. k. 30 w/w akt), a zatem ani nie w tym samym okresie, ani w tym samym zakładzie karnym, co ubezpieczony. Ustosunkowując się do swoich pisemnych zeznań podał, że P. S. zna, bo chodzili razem do szkoły. Żadnych informacji na temat odbywania przezeń kary pozbawienia wolności, a zwłaszcza pracy w tym okresie, nie posiadał (por. k. 30 w/w akt).

Ubezpieczony z kolei podał, że w 1965 roku dostał się do Zakładu Karnego

w C. (a zatem nie w W.) oraz że w sierpniu 1966r. ubiegał się tam

o przyjęcie do (...) Szkoły Zawodowej (...) w zawodzie ślusarza, naukę podjął w dniu 10 września 1966r., a ukończył w dniu 24 czerwca 1967r. (por. zaśw. ZK

w C. – k. 37 - 38 w/w akt).

Jedynym dowodem mającym potwierdzać fakt, charakter i rozmiar pracy ubezpieczonego najpierw w ZK w C., a następnie w ZK w W., były jego zeznania w charakterze strony (por. k. 39 w/w akt).

Składając apelację od wyroku Sądu Okręgowego, przyznającego ubezpieczonemu prawo do emerytury po doliczeniu jako składkowego okresu od 2.11.1965r.

do 2.11.1968r., organ rentowy kwestionował wiarygodność przedstawionego materiału dowodowego, w szczególności w kontekście prawomocnej odmowy zaliczenia tego okresu na wysokość świadczenia przedemerytalnego (por. k. 53-54 w/w akt).

W toku postępowania apelacyjnego, wobec oświadczenia ubezpieczonego, przyznającego, że świadek J. nie odbywał kary pozbawienia wolności razem

z nim oraz, że nie dysponuje innymi dowodami, Sąd Apelacyjny z urzędu podejmował starania o uzupełnienie materiału dowodowego w drodze wywiadu w ZK w W. (por. k. 72 i 76 w/w akt) i dopiero wobec braku dalszych dowodów w sprawie (por. k. 86 w/w akt) wydał orzeczenie oddalające apelację.

W takim stanie sprawy brak jest, zdaniem Sądu Apelacyjnego, podstaw do przyjęcia, jak to uczynił obecnie Sąd Okręgowy, że sam fakt oddalenia apelacji organu rentowego wskazuje na taką niesłuszność tej apelacji, która winna skutkować przyznaniem ubezpieczonemu prawa do odsetek.

Istotnie bowiem dopiero orzeczenie Sądu Apelacyjnego, wydane po próbie uzupełnienia postępowania dowodowego i - wobec braku takiej możliwości - po ponownej ocenie całokształtu zgromadzonego na przestrzeni lat materiału dowodowego, przy wszystkich jego sprzecznościach i niekonsekwencjach, pozwoliło na prawomocne przyznanie P. S. prawa do emerytury na podstawie art. 29 ustawy o FUS.

Dlatego z całą pewnością to właśnie dzień ogłoszenia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach sygn. III AUa 3555/09 - 9 września 2010r. należało uznać za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności, niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu prawa do tejże emerytury.

Najzupełniej słusznie organ rentowy podniósł, że wykonanie tego wyroku nastąpiło z zachowaniem wszystkich terminów, o których mowa w art. 118 ust. 1, 2 i 5 ustawy o FUS, zatem brak jest podstaw do przyjęcia, aby zachodziła podstawa do przyznania ubezpieczonemu prawa do odsetek w świetle art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednol. Dz.U. z 2007r. nr 11 poz. 74 ze zm.) (ustawy o s.u.s.).

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 386 § 1 kpc, Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.

/-/ SSA W.Bzibziak /-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek